

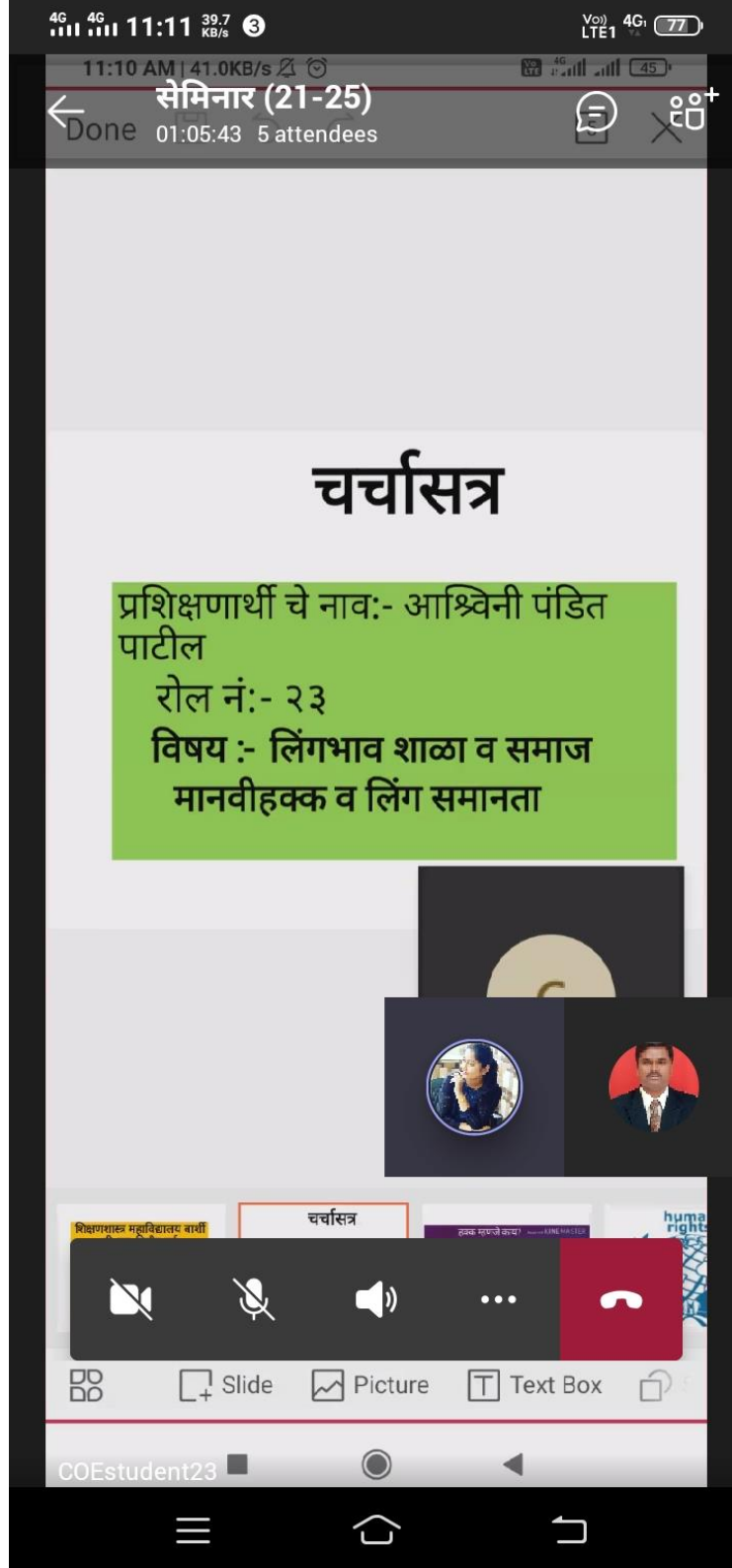

**Shri Shivaji Shikshan Prasarak Mandal's
College of Education, Barshi
2017 to 2022**

2.3.4

**DOCUMENTS
UPLOAD**

Shri Shivaji Shikshan Prasarak Mandal's
College of Education, Barshi
B.Ed. II Sem II 2020-21
Use of ICT by Student-Teachers Activity Photos

4G 4G 9:05 18.4 KB/s 3 VoLTE 4G LTE2 70

← BED. Sem 4 9:05 06:48 4 attendees ...20.4KB/s

चौकोन-WPS Office

- * चौकोन
- * चौकोनाचे वाचन व लेखन
- * चौकोनाच्या लगतच्या बाजू
- * चौकोनाच्या संमुख बाजू

1

चौकोन

• कागदावर A,B,C,D हे चार बिंदू असे घ्या , की कोणतेही तीन बिंदू नैकरेषीय असतील. ते बिंदू एकमेकांना जोडून बंदिस्त आकृती तयार करायचे मात्र कोणतेही दोन बिंदू जोडले तर उरलेले दोन बिंदू एकाच बाजूला असावे तयार झालेल्या आकृतीला चौकोन म्हणतात

2

COEstudent21

0 2 2 0

B. ed -2 , Sem - 4

44:56 13 attendees

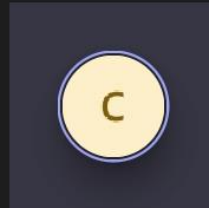

वार : शनिवार

दि : १७/०४/२०२१

गृहपाठ

मानवी जीवनातील भक्ती निष्ठा याविषयी तुमच्या शब्दात २० ओळीत निबंध लिहा.

COEstudent25

B. ed -2 , Sem - 4

42:30 13 attendees

वार : शनिवार

दि : १७/०४/२०२१

प्रश्न : योग्य जोड्या लावा

'अ' गट

'ब' गट

१) विठ्ठलाला धरले.

२) विठ्ठल काकुलती आला.

३) विठ्ठलाच्या पायी घातली .बेडी.

अ) शब्द रचनेची जुळवाजुळवीने.

ब) भक्तीच्या दोराने.

क) तू म्हणजे मीच या शब्दाने.

COEstudent25

Done

5 X

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय बार्शी
 बी. एड. द्वितीय वर्ष
 सत्र- चौथे, २०२०-२१
 गट क्र:-५
 मार्गदर्शक शिक्षक:- प्रा. डॉ एम.
 व्ही. मते सर
 चर्चा सत्र

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय बार्शी
 बी. एड. द्वितीय वर्ष
 सत्र- चौथे, २०२०-२१
 गट क्र:-५
 मार्गदर्शक शिक्षक:- प्रा. डॉ एम.
 व्ही. मते सर
 चर्चा सत्र

चर्चासत्र
 प्रश्निकेसाठीचे सत्र:- अतिशक्ति पाठित
 पार्टेल
 सत्र:- २१
 शिक्षक:- शिक्षणशास्त्र शाळा व शाळा
 मान्यतेद्वारे व विना समतारा

प्रश्न सत्राचे काय:-
 • प्रश्निकेसाठीचे सत्र
 • प्रश्निकेसाठीचे सत्र
 • प्रश्निकेसाठीचे सत्र

B. ed -2 , Sem - 4

42:06 13 attendees

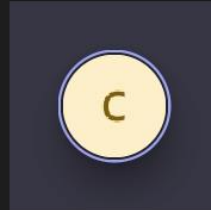

वार : शनिवार

प्रश्न : रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा.

दि : १७/०४/२०२१

- १) धरिलाचा चोर.
- २)..... शब्दाचा मारा केला.
- ३)..... च्या पायी घातली बेडी.
- ५)..... काकुळतीला आला.
- ६) बंदी खाण्यामध्ये..... ला कोडिले.

COEstudent25

4G 4G 9:34 47.1 KB/s

Vol 1 4G LTE2 83

8:16 AM | 0.0KB/s

BED. Sem 4

35:43 5 attendees

12:59

Control bar with icons for video off, mute, speaker, more options, and end call.

COEstudent23

← In meeting (10)

COEstudent21

COEstudent22

COEstudent23

COEstudent25 Organizer

COEstudent5

Kirti Fartade (G)

Mahadeo Mate

MV69 (External)

On hold

Priyanka patil (Guest)

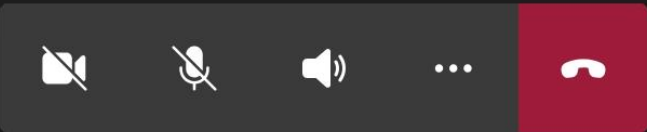
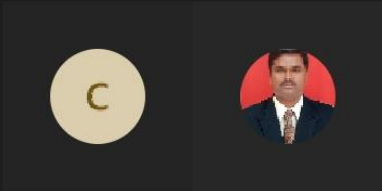
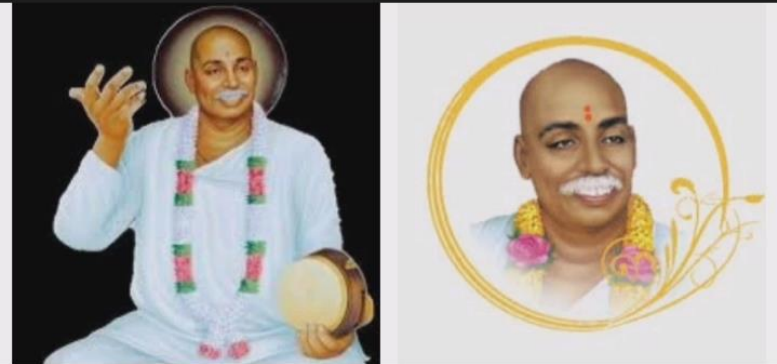
Sachin Balasaheb Chhabile (...

B. ED 2 Sem 4

54:35 5 attendees

COEstudent25

4G 4G 9:39 27.1 KB/s 3

Vol 1 4G LTE2 84

BED. Sem 4

40:23 5 attendees

नाम
व
नामाचे प्रकार

Shrikrishna Nihal

COEstudent23

B. ed -2 , Sem - 4

09:45 8 attendees

COEstudent23

COEstudent25

Kirti F

COEstudent21

Sachin C

COEstudent22

Control bar with icons for video, microphone, speaker, and call.

Priyanka P

Edit

5) Participation

लिंगभाव समानता प्रस्थापित
करण्यासाठी शिक्षकांची भूमिका

- 1) Appreciation
- 2) Attention
- 3) Behaviour
- 4) Be Reflective Be Objective
- 5) Sex : Biological Fact
- 6) Physical Education
- 7) Gender Equality: Human Fight
- 8) Project Based Learning

Tools

Play

Share

Edit on PC

COEstudent22

← In meeting (12) 🔍

C COEstudent21

C COEstudent22

 COEstudent23

C COEstudent25 Organizer

GP ganesh patil (Guest)

KF Kirti Fartade (Guest)

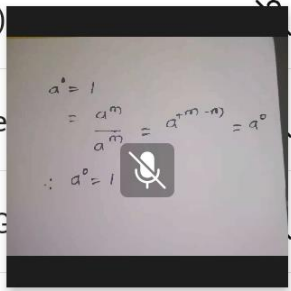
 Mahadeo Mate

M MV68 (External)

M MV69 (External)

NP Nilesh patil (Guest)

PP Priyanka patil (Guest)

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बार्शी
बी.एड. तृतीय वर्ष - 2020-21
ज्ञानस्यनावादी पाठ टाचण.

पाठ क्र:- 2

प्रशिक्षणार्थीचे नाव:- मेंडगुळे वर्षारणी उत्तरेश्वर

शाळेचे नाव:- सहस्यार्थी पाठ

धटक:- सजिवातील विविधता आणि वर्गीकरण

उपधटक:- वनस्पतीचे वर्गीकरण, प्राण्यांचे वर्गीकरण

दिनांक:-

विषय:- विज्ञान

इयत्ता:- ३ सहावी

हजेरी क्र:- 16

आशय:-

सभोवतालच्या वनस्पतींचा आकार, उंचीमधील फरक यांच्यावरून वनस्पतीचे वर्गीकरण करणे. प्राण्यांचे त्यांच्या राहण्याच्या ठिकाणावरून वर्गीकरण करणे.

उद्दिष्टे:-

1. वनस्पतींचे त्यांच्या आकार व उंचीवरून होणारे वर्गीकरण माहिती करून देण्यास मदत करणे.
2. वनस्पतींचे फुले येणे आणि न येणे यावरून पडणारे प्रकार समजावून देणे.
3. प्राण्यांचे त्यांच्या राहण्याच्या ठिकाणावरून पडणारे वर्गीकरण माहिती करून देणे.

अपेक्षित बदल:-

1. वनस्पतींचे वर्गीकरण सांगताना त्यांची उदाहरणे पण सांगतात.
2. सपुष्प वनस्पतींची नावे सांगतात.
3. अपुष्प वनस्पतींची नावे सांगतात.
4. जलचर, उभयचर व भूचर प्राण्यांची नावे सांगतात.

जीवन कौशल्य:-

1. पर्यावरणाविषयी स्नेह निर्माण होते.
2. वैज्ञानिक दृष्टीकोन.

शैक्षणिक साहित्य:- पॉवर पॉइंट प्रेझेंटेशन

वापरण्याचे तंत्र:- समूहचर्चा, समूहवाचन

अ.क्र.	सुलभकाची कृती	विद्यार्थी प्रतिसाद	विद्यार्थी उच्च-विचार क्रिया.
1.	<p>गुंतवणूक :- सुलभक विद्यार्थ्यांना पॉवर पॉइंट प्रेझेंटेशनद्वारे काही चित्रे दाखवतात. त्यांचे निरीक्षण करायला सांगतात व त्यावर आधारित प्रश्न विचारतात.</p>	विद्यार्थी निरीक्षण करून उत्तरे देतात.	पूर्वज्ञानाची उजळणी.
2.	<p>शोधन:- सुलभक विद्यार्थ्यांचे चार गटात वर्गीकरण करतो. प्रत्येक गटाला एक उपघटक देऊन माहिती गोळा करण्यास सांगतो. या कार्यासाठी 15 मिनिटांचा वेळ देतो.</p> <p>गट क्र 1 :- वनस्पतींच्या आकारावरून केले जाणारे वर्गीकरण लिहा. उदाहरणे द्या. (प्रत्येकी 2)</p> <p>गट क्र. 2 :- सपुष्प व अपुष्प वनस्पतींची प्रत्येकी 5 उदा. द्या.</p> <p>गट क्र 3 :- जलचर व भूचर म्हणजे काय ते लिहून उदा. द्या.</p> <p>गट क्र 4 :- उभयचर प्राणी म्हणजे काय ते सांगून उदाहरणे सांगा.</p>	विद्यार्थी आपापल्या गटात चर्चा करून दिलेल्या उपघटकाची माहिती गोळा करतात.	कल्पनाशक्तीला चालना, आपल्या ज्ञानचा उपयोग करणे, तर्क करण्यास संधी.

अ.क्र.	शुलभकाची कृती	विद्यार्थी प्रतिसाद	विद्यार्थी उच्च- विचार प्रक्रिया
3.	<p>स्पष्टीकरण:- दिलेली वेळ संपल्यानंतर शुलभक प्रत्येक गटातील गटप्रमुखाला मिळवलेली माहिती सादर करण्यास सांगतो. इतरांना ती ऐकून त्यात अधिक काही सांगता येत असेल तर सांगायला लावतो.</p>	<p>गटप्रमुख समोर येऊन मिळवलेली माहिती सादर करतो.</p>	<p>उत्सुकता निर्माण होणे. विचार मांडण्याची संधी.</p>
4.	<p>तपशील मांडणी:- शुलभक विद्यार्थ्यांनी गोळा केलेल्या माहितीमध्ये आणखी नवीन माहितीची भर घालतात.</p>	<p>विद्यार्थी मिळालेल्या नवीन माहितीची नोंद करतात.</p>	<p>उत्तराचे स्पष्टीकरण व विश्लेषण देणे.</p>
5.	<p>मूल्यमापन:- विद्यार्थ्यांच्या सशवासाठी दिलेल्या माहितीवर प्रश्न विचारतात. व त्यांचे मूल्यमापन करतात.</p>	<p>विद्यार्थी शुलभकाने विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देतात.</p>	<p>ज्ञानाचा वापर करून उत्तरे देणे.</p>
1.	<p>वनस्पतींचे आकार व उंचीवरून केले जाणारे वर्गीकरण सांगा.</p>		
2.	<p>सपुष्प वनस्पती म्हणजे काय? उदाहरणे द्या.</p>		
3.	<p>अपुष्प वनस्पती म्हणजे काय? उदा. द्या.</p>		
4.	<p>भ्रूचर व उभयचर रांग्यातील फरक सांगा.</p>		
5.	<p>जलचर प्राण्यांची उदा. सांगा.</p>		

विद्यार्थी नाव : _____ फलक लेखन : _____ दिनांक : _____

छात्र :- वनस्पती व प्राण्यांचे वर्गीकरण.

- * वनस्पती वर्गीकरण
- वृक्षा, जुडूप, रोपटे, वेळ.
- सपुष्प; असपुष्प
- * प्राणी वर्गीकरण.
- भूचर, जलचर, उभयचर

इयत्ता :- सहावी
विषय :- विज्ञान
दिनांक :-

मार्गदर्शिकाची सही

नाम : _____ विद्यार्थीनाम : _____
वर्ग : _____ प्राध्यापक : _____
दिनांक : _____

Apeksha Ramesh chavan
Sub - English

Roll no - 03

Content - Think Before You speak
Std - 9th

Content -

points - Think Before You speak.

Sub-points - 1) Importance of listening and speaking
2) Less speak, Think much.
3) Speech is silver but silence is gold.

Objectives -

- 1) Listening
- 2) speaking
- 3) Reading
- 4) Writing.

Expected changes -

To enable the students to understand when you speak also think before you are speaking.

Lifeskills -

Critical Thinking, Creative thinking,
Self awareness, Effective communication

Teaching Aids -

PPT video, slides etc

Strategies &

Experimentation, Research projects, field Trips, films, class discussions, guide learning, discussion forums, blogs, wikis

↓
Webside
↓

Added interest

Steps of Lesson

Role of Facilitator

1) Engagement

Teacher asks question

1) Do you write a diary?

2) Do you write letters or notes to your friends and relatives.

3) Do you have arguments with your family members?

Explore

Teacher makes groups of students in the class

Teacher provides the context to discuss.

Explanation

Teacher collects the data. Teacher asks students to share their views / opinions.

Elaboration & Teacher tells to students to make a examples, definition, rules, principles to students.

Evaluation & Teacher asks questions
1) Write a brief summary in your mother tongue?
2) Discuss what you can do to control your anger?

Learner's Activities Learner's process of High Level Thinking

The students listen carefully	encourage to students
The students answer	
The students listen carefully.	

The students make groups	Activity principle in class discussions
--------------------------	---

The students discuss to each other	works together
------------------------------------	----------------

The students make express their views and opinions.	variety of opinions and point of view
---	---------------------------------------

The students make a definition / concept / rule or principle

- synthesises ideas
- making judgements
- developing web of knowledge

- create their own learning opinions

The students answer

Evaluation
Assessment
Answer.

Name of unit +

Think Before You speak

std: 9th

sub: English

Date: _____

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बारशी.

College of Education, Barshi.

(जि. सोलापूर) (Dist- Solapur)

बी. एड. B.Ed. / बी. पी. एड. B.P.Ed.

पाठ्याचे टाचण Lesson Note

पाठ्याचा क्रमांक/Lesson No. 1 दिनांक/Date 7/4/2021
 प्रशिक्षणार्थीचे नाव/Trainee's Name आश्विनी पांडित पाटील हजेरी क्रमांक/Roll No. 23
 शाळेचे नाव/Name of the School आश्विनी पांडित पाटील विषय/Subject मराठी
 घटकाचे नाव/Name of the unit 'आपुले जगणे - आपुली ओळख' इयत्ता/Standard नववी
 तुकडी/Division तास क्रमांक/Period No. 2 वेळ / Time

अपेक्षित पूर्वज्ञान/Expected previous knowledge वि. ना - चांगल्या व वाईट गोष्टींचे ज्ञान आहे.
 पाठ्याचा हेतू / Aim of the lesson तरुण पिढीने कसे वर्तन होवावे व कोणकोणत्या
शोकादी लक्षात घ्यावे, मार्गदर्शन करावे.
 शैक्षणिक हेतू / Teaching Aids मोबाईल, PPT

मुद्दे व उपमुद्दे Points and Subpoints	उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे Objectives and Specifications	मूल्यमापन Evaluation
घटक - पद्य 20. आपुले जगणे - आपुली ओळख! - संदीप खरे	• ज्ञान-विषयातील आशयविषयी माहिती होण्यास मदत करणे. • वि. विचाराने त्या प्रश्नांची उत्तरे देणे.	शिक्षक लोडी प्रश्नांद्वारे मूल्यमापन करतात.
उपमुद्दे - कविची ओळख - जीवनाचे साहज - द. जीवन वर्तन - कर्तृत्वाची जाणीव - जव्याचा स्वीकार	• आकुलन- वि. ना पाठ्यातील घटना, समजून घेण्यास मदत करणे. • वि. संबोध स्पष्ट करणे. • उपयोजन- वि. ना प्राप्त परिस्थितीतील शोकाची नव्या परिस्थितीत वापर करून घेण्याची क्षमता विकसित होण्यास मदत करणे.	① मानवाने मातीचे ऋण कसे फेडावे ? ② 'आपुले जगणे - आपुली ओळख' ही कविता कोणत्या काव्यसंग्रहातून घेतली आहे. ③ ल्यायामाचे महत्त्व सांगणे.
* उपरे - परके • कुल्लेड - बावळ • पेन - हसून देव • खिजवणे - खडवणे	• वि. दैनंदिन जीवनात कसे वर्तन करावे याबद्दल सांगणे. • कौशल्य- वि. पद्येक कृती अचूक व सह कृशालतेने सहज करण्याची क्षमता विकसित होण्यास मदत करणे. • वि. शब्दांचे अर्थ विन्युक्त सांगणे.	

पाठ पायन्या Steps	अध्ययन अनुभव / Learning Experiences		विद्यार्थी कृती Student's Activity
	शिक्षक कृती Teacher's Activity		
प्रस्तावना Introduction	<p>शिक्षक पुश्नादवोरे वातावरण निर्मिती करतात.</p> <ol style="list-style-type: none"> ① हे चित्र कुशाचे आहे. ② तुमच्या पैकी दररोज कोठा-कोठा व्यायाम करते सांगा. ③ व्यायामाचे महत्त्व सांगा. ④ आपण शाळेत कुशासाठी येतो. 		<p>मुले व्यायाम कुरत आले. वि. उत्तर देतात.</p> <p>साम प्राप्त कुरव्यासाठी</p>
हेतुकथन Statement of Aim	<p>तर आज आपण 'आपुली जगणे- आपुली ओळख' या पद्धत्याचा अभ्यास करणार आहोत.</p>		<p>वि. लक्षपूर्वक अवण करतात.</p>
विषय प्रतिपादन Presentation	<p>शिक्षक पदयाचे <u>पुढे वाचन</u> सुरुवर करतात.</p> <ul style="list-style-type: none"> • शिक्षक वि.ना <u>मौन वाचन</u> कुरव्यास सोगतात. • शिक्षक <u>जीवनाचे सार</u> स्पष्ट करतात. <p>आपले जीवन हेच आपुली ओळख असते. नदमी वाचन- लेखन करावे. नमुपणा असावा. कुसासारखे इतरांना छेडु नये. शोभेपेक्षा स्वच्छता मोठी असते. हा मूजमंत्र कुधीही विसरु नये.</p> <p>• <u>नव्याचा स्वीकार</u> : आनंदाने नवमवीन क्षेत्रातील साम मिळवावे. नवीन मार्गावर चालव्यास, नवीन विचारांना आंगिकारव्यास हावसु नये.</p> <p><u>कर्तृत्वाचे</u> हाडवी वेरुळ, कर्तृत्वाला मुक्क नये- आयुष्यात कर्तृत्वरुपी वेरुळची नेणी हाडव. उल्लुंग अकाल्यीत कर्तृत्व कुर कर्तव्याला नाकारु नको. या मातृभूमीचे सगळी सुख्यावर आहे. या मातीचे उपकार फेडायला चुक्क नको.</p>		<p>वि. लक्षपूर्वक ऐकतात.</p> <p>वि. मौन वाचन करतात.</p> <p>वि. लक्षपूर्वक अवण करतात.</p>

शिक्षक वाक्यप्रचार व त्यांचे अर्थ लिहून घेण्यास सांगतात.

वि. निरीक्षण करतात व वहीत लिहून घेतात.

- ① कुडी करवो - वस्त्रे करवो.
- ② हांगी हांगी करवो - भाचारी पळवो.
- ③ अढी नसवो - डंभ नसवो.

शिक्षक पुश्न विचारतात.

- ① परवचा शब्दाचा अर्थ सांगा.
- ② मानवाने करावयाच्या गोष्टी कोठल्या टोवा! ह्यान उत्तर दिले.

पाठे-पाठे करवो.

नम्र रहावो, शौम्यपणाचे दुसऱ्यासाठी करुणा असावी.

अशा प्रकारे आज आपण 'आपुले जगवो - आपुली ओळख' या पदयाचा अभ्यास केला.

वि. आवण करतात.

रिकाभ्या जागा भरा.

संकलन
Recapitulation

- ① आप ह्यावाचा पदू नको.
- ② दिवा होवुनी उजळ जगाता - - - - - होवुन कापू नको.
- ③ पेल शक्तीने गोवर्धन वृ - - - - - होऊनी होऊ नको.
- ④ कुटीलाचे छडी - - - - - कुटीलाला - - - - - नको.

व्यायामाची व चाकू

कुंय

वेरुळ, मुकु

जोड्या लावा.

उपयोजन
Application

अ' गट	ब' गट	उत्तरे
① पटकर	अडू नको	पुसरु नको
② आदिमंत्र	मुकु नको	विखरु नको
③ भेदखण	पुसरु नको	अडू नको
④ भेकड, कुळमुळ	विखरु नको	अडू नको
⑤ कुटीलाला	अडू नको	मुकु नको

गृहपाठ
Home-work

तुम्ही रोज कोणता व्यायाम करता त्या विषयी तुमच्या शब्दात 10 ते 15 ओळीत लिहा. कुरल नसाल तर नम्रपण शुकवात करा.

वि. वाहिल नोंदवून घेतात.

फलक कार्य / Blackboard Writing

घटक / Unit

दिनांक / Date 17/4/2021

विषय / Subject मराठी

वर्ग व तुकडी / Class & Divn. नववी

वाक्यप्रचार	आपुणे जमणे	आपुणी ओळख
① अठी नसणे - डंख नसणे	- शंकीप खरे	कुठला शब्द
② कुजी नसणे - वरख 6 वरणे	① परव्या - पाठ कुळो	
③ होजी होजी कुळो -	② उपरे - परके	
भायारी पळुळो.	③ देणे - सगळुजी	

मार्गदर्शकाची सही / Guide's Signature

उल्लेखनीय कौशल्य
Admirable Skillsउपचारात्मक सूचना
Remedial instructions

घटक Components of obsn	इ E	ड D	क C	ब B	अ A	घटक Components of obsn	इ E	ड D	क C	ब B	अ A
१ पाठ टाचण लेखन 1 Preparation of Le. note					१०	१० वर्ग व्यवस्थापन 10 Class Management					
२ आशयाचे संघटन 2 Organisation of content					११	११ अध्ययन अनुभव 11 Learning Experiences					
३ वातावरण निर्मिती 3 Creation of atmosphere					१२	१२ समारोप 12 Enclosure					
४ पाठ हेतू निवेदन 4 Statement of Aim					१३	१३ गृहपाठ 13 Home-work					
५ स्पष्टीकरण क्षमता 5 Explanation ability					१४	१४ मूल्यमापन साधने 14 Tools of Evaluation					
६ प्रश्नपद्धती क्षमता 6 Questioning ability					१५	१५ विद्यार्थी प्रतिसाद 15 Pupil's response					
७ फलक कार्य 7 Blackboard writing					१६	१६ नियोजनबद्ध कार्यवाही 16 Execution as per planning					
८ चेतक विविधता 8 Stimulus Variation					१७	१७ वर्ग नियंत्रण 17 Class Control					
९ आशय प्रभुत्व 9 Mastery over content					१८	१८ संकलित प्रभाव 18 General Impression					

॥ कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ॥
एकमेका साह्य करु । अवधे धरु सुपंथ ॥

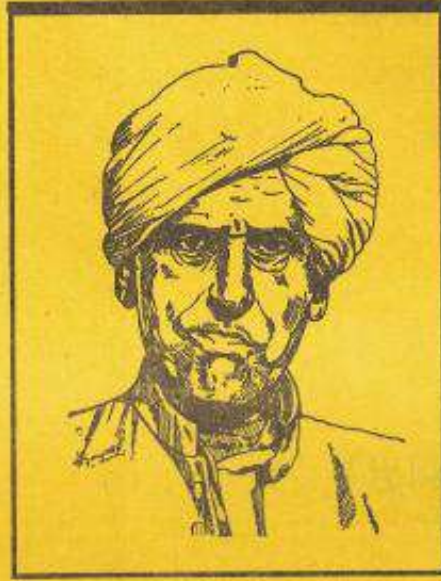
श्री शिवाजी शिक्षण प्रसारक मंडळ, बारशी संचलित

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय बारशी.

जि. सोलापूर.

सोलापूर विद्यापीठ संलग्नित गॅक मूल्यांकन - B **

बी. एड. सन २०२१ -२०२२

पेपर क्र. / विभाग क्र. : Sem - IV

प्रात्यक्षिकाचे शीर्षक : ज्ञानस्वनावादी कार्यशाळा

मार्गदर्शक : प्रा. डॉ. भिलेगावकर सर, प्रा. डॉ. शिखरे सर, प्रा. डॉ. फुरडे सर

प्रशिक्षणार्थीचे नाव : प्रा. डॉ. डिसले सर, प्रा. डॉ. मने सर, प्रा. डॉ. पाटील सर

हजेरी क्रमांक : अल्पना महादेव पिंपळे.

परीक्षा क्रमांक : 45

अनुक्रमणिका

अ.नं.	त प शी ल	पृष्ठ क्र.	दिनांक	शेरा
1)	प्रस्तावना	1	14/2/22	
2)	ज्ञानस्पनावद् संकल्पना, भौख्य उपपत्ती	2	14/2/22	}
3)	ज्ञानस्पनावदी माग्दशक तल्ले	6	14/2/22	
4)	ज्ञानस्पनावदी भध्यथन वैशीष्ये	7	14/2/22	
5)	ज्ञानस्पनावदानुसार पाठ्य - पुस्तक बदलाबाबत विश्लेषण	9	15/2/22	
6)	ज्ञानस्पनावदी शिक्षक व विद्यार्थी भुमिका	14	15/2/22	
7)	ज्ञानस्पनावदी पाठ आराखडा	15	19/2/22	
8)	समारोप	19	19/2/22	

[Signature]

प्रस्तावना

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर अंतर्गत शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, वाशी या महाविद्यालयात बी. एड. द्वितीय वर्ष चतुर्थ सत्र यामध्ये प्राशिक्षणार्थींना अध्यापनाबाबत अधिक माहिती मिळवण्यासाठी ज्ञानरूपनावाद कार्यशाळाचा एक भाठवडा अवलंबवून आला यामध्ये 'ज्ञानरूपनावाद कौशल्य' किंवा भाग 'अध्यापन प्रतिमाने' याचा एक भाठवडा कार्य समाविष्ट करण्यात आले यामध्ये...

- १) ज्ञानरूपनावाद संकल्पना, ओळख, उपपत्ती - प्रा. डॉ. फुरडे सर
- २) ज्ञानरूपनावादी मार्गदर्शक तत्त्वे अध्यापनाशी संबंध - प्रा. डॉ. पायल सर
- ३) ज्ञानरूपनावाद अध्ययन वैशिष्ट्ये प्रभाव - प्रा. डॉ. मते सर
- ४) ज्ञानरूपनावादानुसार पाठ्यपुस्तक विश्लेषण - प्रा. डॉ. त्रिवेगाकर सर
- ५) ज्ञानरूपनावादी शिक्षक विद्यार्थी भूमिका - प्रा. डॉ. शिखरे सर
- ६) ज्ञानरूपनावादी पाठ्या भाषावडा चर्चा - प्रा. डॉ. डिसले सर

या सर्व ज्ञानरूपनावाद कौशल्याचा समावेश करण्यात आला याने सर्व महाविद्यालयाचे सर्व प्राध्यापकांनी मोलाचे मार्गदर्शन केले.

ज्ञानरचनावाद संकल्पना, ओलख, उत्पत्ती

प्रा. डॉ. शविराज फुरडे सर
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बार

भाज्ये युग हे साहित्यी तंत्रज्ञानिये युग आहे. त्यामुळे ज्ञानत्या विस्फोट होऊन ज्ञानाधिष्ठित समाजाची रचना झाली आहे. शिक्षण हा समाजसुधारणाचा एक गाभा घटक असल्यामुळे शिक्षणांमध्ये ज्ञानाची निर्मिती होत असताना ती कशी होते या जिज्ञासेपोटी सुरुवातीला जीन पियाजे या मानसशास्त्रज्ञाने शास्त्रीय दृष्टिकोनातून तसेच भौगोलिक शिक्षणाच्या माध्यमातून मुलांच्या बौद्धिक विकासाची उपपत्ती मांडली. ज्ञानरचनावादचा उगम मोठमोठ्या विचारवंत, लेखन, शास्त्रज्ञ, समाक्षिक, मानसशास्त्रज्ञ, शिक्षणतज्ञ, इ. कल्पनेतून साकार झाला आहे. ज्ञानरचनावादावर प्रामुख्याने व्हिको, इमॅन्युअल, कान्ट, जॉन ड्युई, मारिया, मॉन्टेसरी, व्हिगोत्सकी, जॉन, कॉरेस्टसर, जेरोम ब्रुनर, हर्बर्ट सिमन, पॉल, इ. विचारवंतांचा प्रभाव पडला आहे. सध्याचा या सर्व स्तरावरील शिक्षणाचा अभ्यासकृम ज्ञानरचनावादी दृष्टिकोनातून तयार झालेला आहे. त्यामुळे ज्ञानरचनावादी दृष्टिकोनातून तयार झालेला आहे. त्यामुळे ज्ञानरचनावादाची संकल्पना सर्वांनी समजून घेणे गरजेचे आहे. त्यामुळे ज्ञानरचनावादाची संकल्पना सर्वांनी समजावून घेणे गरजेचे आहे. शिक्षणाच्या सर्व ज्ञान शाखेमध्ये ज्ञानरचनावादाने उडी घेतली आहे.

*

ज्ञानरचनावाद : व्याख्या भाषा अर्थ -

1) The term constru

ctivism refers to the idea that learners construct knowledge for themselves each learner individually constructs meaning as he or she learns. constructing meaning is learning there in no other word the dramatic consequences of this view are two fold.

"ज्ञानरचनावाद ही संकल्पना अध्ययनार्थी स्वतःसाठी वैयक्तिक किंवा सामुहिकरित्या ज्ञानची निर्मिती करत असते. यामध्ये अध्ययन करत असताना परिस्थितीय अनुभवांना महत्त्व दिले जाते.

Constructivism is a philosophy of learning founded on the premise that by reflecting on our experience we construct our own understanding of the world we live in each of us generates our own rules in and mental models "evhinh we to make sence of our experiences learning there are is simply the process of adjusting our mental models to accommodate new experience

"ज्ञानरचनावाद हा एक अध्ययनचा तात्विक दृष्टिकोन आहे. तो पुढील गृहीतकांवर आधारलेला आहे. ज्यामध्ये आपण आपले भाकलन आपण ज्या जगामध्ये राहतो. परिस्थितीमध्ये राहतो तेथील अनुभवांच्या आधारे निर्मिती करत असतो. आपणापैकी प्रत्येकजण आपले नियम आणि मानसिक प्रक्रिया यांच्यामध्ये अनुभवांद्वारे मेल घालून असतो. म्हणून अध्ययन ही एक प्रक्रिया आहे. ज्यामध्ये आपण आपल्या मानसिक प्रक्रिया नवीन अनुभव घेण्यासंबंधी समायोजित

तयार करत असतो वरील सर्व व्याख्यावरून
ज्ञानस्पनावादाचा अर्थ पुढीलप्रमाणे स्पष्ट होतो.

- ज्ञानस्पनावाद ही एक अध्ययनविषयक तात्विक प्रणाली
आहे. ज्ञानस्पनावादामध्ये अध्ययनार्थी हा ज्ञाननिर्माणा
असतो. शिक्षकाची भूमिका ही परिस्थिती निर्माण करणे
स्त्रोत पुरविणे असते.

- अध्ययनाध्ययने बोधात्मक दृष्ट्या मानसिक प्रक्रिया
पणाला लागून सामाजिक संदर्भाने जे अनुभव
मिळाले असतील त्यांच्याशी तादात्म्य पावणे आवश्यक
असते.

ज्ञानस्पनावादामध्ये मनाचा विकास व सामाजिक
दृष्ट्या बालकाला मिळालेले अनुभव मिळाले तादात्म्या
चा दोषावर भर असतो. ज्ञानस्पनावाद ही सापेक्ष
संकल्पना असून ती एक अध्ययनविषयक संप्र उपपत्ती
निर्देशित करते.

* ज्ञानस्पनावादान्चे प्रकार -

1) बोधात्मक ज्ञानस्पनावाद -

यामध्ये अध्ययनार्थी वैयक्तिक
रित्या ज्या गोष्टी समजतो. हे समजत असताना
तो विकासाच्या अवस्थानुरूप व अध्ययन शैलीनुसार
समजतो. यामध्ये विद्यार्थ्यांच्या मानसिक प्रक्रियांवर
भर असतो. यामध्ये तो ज्ञानाचा निर्माता असतो.

ज्ञानरचनावादी अध्ययन वैशिष्ट्ये प्रभाव

प्रा. डॉ. एम. व्ही. मते सर
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय,
बार्शी.

* ज्ञानरचनावाद अध्ययन वैशिष्ट्ये व प्रभाव -

वैशिष्ट्ये -

- 1) अध्ययन ही फक्त स्वीकारण्याची निष्क्रीय प्रक्रिया नसुन ती नवीन अर्थ निर्मितीची प्रक्रिया आहे.
- 2) नवीन ज्ञान निर्मिती ही विद्यार्थ्यांच्या पूर्व ज्ञानावर अवलंबून असते.
- 3) आंतरक्रिया मुळे ज्ञान निर्मितीला फायदा होतो.
- 4) नियोजन पूर्वक निश्चित केलेल्या अध्ययन कृतीच्या संदर्भ चौकटीत अर्थपूर्ण अध्ययन घडून येते.
- 5) ज्ञान निर्मितीसाठी व विविध अंगी दृष्टीकोन व्यक्त करण्यासाठी अध्ययन वातावरण आधार द्यावी असावे लागते.

* ज्ञानरचनावादाचा प्रभाव -

ज्ञानरचनावादाचा प्रभाव मुख्य तीन घटकांवर पडला आहे.

1) अभ्यासक्रम -

ज्ञानरचनावादी अभ्यास हा ज्ञाननिर्मितीक्षम दृष्टीने दर्जेदार असला पाहिजे. विद्यार्थ्यांच्या ज्ञाननिर्मितीवर लक्ष देणारा असावा. ज्ञानरचनावादाने अभ्यासक्रमाची निर्मिती करत असते ती समस्या विमोचनावर आधारित असली पाहिजे असा भाव घेवला आहे.

2) अनुदेशन -

ज्ञानस्पनावादी अनुदेशनामध्ये शिक्षकांनी सत्य व विद्यार्थ्यांचे नवीन ज्ञानाचे आकलन यामध्ये सामिध्य निर्माण करावयास हवे. अनुदेशकांनी आपल्या अनुदेशन कार्यनीती अशा पद्धती बदलल्या की ज्यामधुन विद्यार्थ्यांना विश्लेषण, अर्थनिर्वचन, भाकित व येणे शक्य ठावे शिक्षकांनी मुक्त प्रश्नावरती भर देऊन सुयोग्य सुसंवाद विद्यार्थ्यांशी घडवून आणावा.

3) मूल्यमापन -

ज्ञानस्पनावाद श्रेणी पद्धती किंवा प्रमाणित भर देत नसून मूल्यमापन हा एक अध्ययन प्रक्रियेचा गाभा असावा. ज्यामध्ये विद्यार्थी स्वतः स्वतःच्या प्रगतीचे मूल्यमापन करण्यामध्ये महत्त्वाची भूमिका बजावतील. मूल्यमापनात हे यत्नयावरती आधारित नसून ते विद्यार्थ्यांच्या निरीक्षणावर अवलंबून असते. यत्नबरोबर त्यांची मते यांना त्यात भागवृत्तीचे स्थान दिले आहे.

★ जानस्यनावदानुसार पाठ्यपुस्तक विश्लेषण ★

डा. डॉ. एस. डी. झिलेगावकर सर
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय,
बार्शी

शिक्षण

शिक्षक

अध्यापन

पदघती, तंत्रे
साहित्य
पाठ्यपुस्तक
उपक्रम

विद्यार्थी

अध्ययन

निरीक्षण
सक्रियता
पडताळणे

बुद्धीला चालना देतो
नवीन कृती करून दाखवतो

पाठ्यपुस्तक - Textbook

संदर्भ पुस्तक - Referencebook

पाठ्यपुस्तक - पाठ्यक्रम, घटक, उपघटक, सरावासाठी कृती

संदर्भ पुस्तक - भाषायपी सखोल मांडणी

शिक्षक - एकमार्गी अध्यापन

शिक्षक-विद्यार्थी - द्विमार्गी

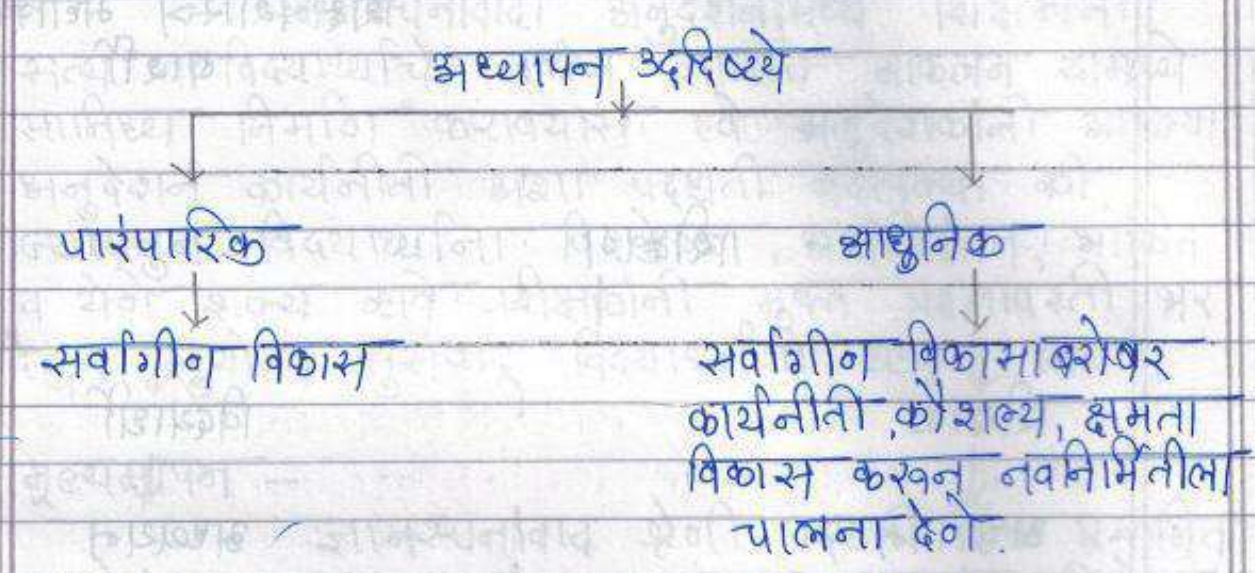
शिक्षक-पाठ्यपुस्तक-विद्यार्थी - त्रिमार्गी

पारंपारिक अध्यापन - शिक्षककेंद्रित

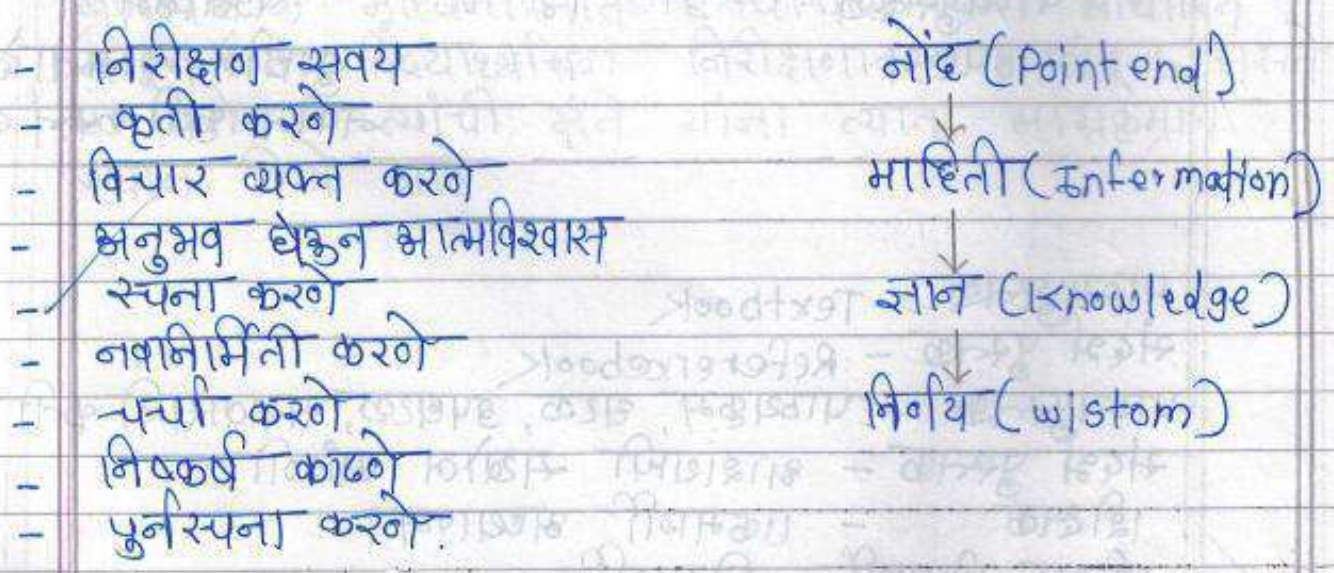
आधुनिक अध्यापन - विद्यार्थी केंद्रित

★ अध्यापन उद्दिष्ट्ये ★

★ अध्यापन उद्दिष्ट्ये -

★ विद्यार्थी गुण -

- निरीक्षण करणे
- कृती करणे
- विचार व्यक्त करणे
- अनुभव घेवून आत्मविश्वास
- रचना करणे
- नवनिर्मिती करणे
- पचा करणे
- निष्कर्ष काढणे
- पुनरचना करणे

नोड (Point end)
 ↓
 माहिती (Information)
 ↓
 ज्ञान (Knowledge)
 ↓
 नियम (Law)

पारंपारिक पाठ्यपुस्तक

- 1) सर्वांगीण विकासासाठी पुरक भशा शै. क्षेत्राचा समावेश
- 2) जीवन कौशल्य, व्यावसायिक जाणिव
- 3) उपक्रमाद्वारे स्वयं अध्ययन
- 4) विषयज्ञान समृद्धीबरोबरच कौशल्य, क्षमता, भाकलन उपयोगाने, आभिव्यक्ती
- 5) शिक्षक मार्गदर्शक व विद्यार्थी उपक्रम करणारे ही भूमिका शिक्षकांसाठी कृती नाही
- 6) जीवन व्यवहाराशी सांगड करणारा घरक

ज्ञानरचनावादानुसार पाठ्यपुस्तक

- प्रेरणा देणे, नवीन निर्मितीस संधी कल्पना शक्ती व विचार शक्ती विकास जागतिक क्षमता विकास, कौशल्य विकास यावर भर, कृती करणे नवनिर्मितीसाठी ज्ञानाबरोबर निरीक्षण पडतावा सृजनशीलता विकास महत्त्व.
- विद्यार्थी ज्ञाननिर्मिती करेल कृती संदर्भसुधी, संकेतस्थळ, स्रोतातून ज्ञान जोडले आहे क्षेत्र, क्षमता निश्चिती, ग्रहण क्षमता वाढवून, निर्णय देण्याची क्षमता विकसित करणाऱ्या कृती.

* ज्ञानरचनावादानुसार बदलते पाठ्यपुस्तक -

- 1) माहिती स्रोताबरोबर ज्ञान विश्लेषण करण्याची संधी
- 2) पूर्वज्ञानावर प्रश्नाकृतीद्वारे भाषान
- 3) अनुभवात व्यस्त राहतील भशा कृतीचा समावेश
- 4) विचार प्रवर्तक प्रश्न व समस्यांचा शक्ये समाधान
- 5) बोधात्मक परिभाषेचा समावेश - वर्गीकरण करा, विश्लेषण
- 6) माहिती बोध तक्ता - मांडणी
- 7) ज्ञान निर्मितीसाठी शोधन शोधक वृत्ती विकासास साधन्य.

* पाठ्यपुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी कृती -

मराठी - विचार करा, सांगा, खेळुया शब्दाशी, माहिती दिलेली, माझे वाचन, कल्पक हेळुया. इ.

हिंदी - सदैव ध्यान रखो, जरा सोचो तो, मझे क्या समझा, समझो और बताओ

इंग्रजी - warm up, English workshop, study skill, language, study, question, Race.

इतिहास - माहिती आहे का तुम्हाला, सांगा पाहु, जाणुन वेळुया, करून पाहा, बोलते व्हा.

भूगोल - निरीक्षण करा, माहिती मिळवा, नकाशा वाचन, भेट, भेदवाळ लिहा.

विज्ञान - समजुन घ्या, इतरांना समजवा, निरीक्षण व चर्चा, शोधा पाहु, विचार करा, थोडे भाळवा. इ.

भाषित - let's learn, something more, are you, brain power, let's discuss etc.

★ ज्ञानरचनावादनुसार पाठ्यक्रम विश्लेषण -

अ.क्र.	इयत्ता	विषय	स्तर
1	शिक्षक भूमिका	1	1
2	विद्यार्थी भूमिका	2	2
3	पाठ्यक्रम उद्दिष्ट्ये	3	3
4	योग्या क्षमता कौशल्य साधन्य	4	4
5	पूर्वज्ञान जागृतीसाठी कृती	5	5
6	नवनिर्मितीसाठी कृती	6	6
7	वैचारिक क्षमता विकासासाठी योग्या कृती	7	7
8	ज्ञान रचनेसाठी कृती	8	8
9	पूरक पुस्तके, संदर्भग्रंथ यादी	9	9
10	संकेत स्थान व ब्रिक्स पूरक साहित्य	10	10
11	मूल्यमापन कक्षा संकारे	11	11

★ ज्ञानस्यनावार्दी शिक्षक व विद्यार्थी भूमिका ★

प्रा. डॉ. व्ही. पी. खिखरे सर
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय,
वार्शी

★ ज्ञानस्यनावार्दी शिक्षक वैशिष्ट्ये -

- 1) Facilitator - सुविधा देणारा
- 2) उद्यमशीलता - सतत कार्यशील असणारे
- प्रयोगशील
- वि. च्या गरजेनुसार बदल करेल
- 3) विद्यार्थ्यांना अध्ययनास मदत करणारा शिक्षक
- 4) शिक्षकाचे, मुक्त प्रश्न विचारणे
- 5) विद्यार्थ्यांना उत्तरास ठीक पुरेसा वेळ देणे
- 6) शिक्षक चर्चा करावयास तयार असणे
- 7) शिक्षक हा आंतरक्रियात्मक साधनांचा वापर करणारा असतो.
- 8) प्रयोगशाळेला महत्त्व देणारे
- 9) विद्यार्थ्यांना माहितीची मांडणी करवयास संधी देणारे
- 10) विद्यार्थ्यांना विचार आणि विश्लेषण करणारा, संधी देणारा शिक्षक.

★ ज्ञानरचनावादी पुरक साहित्य, आराखडा, गटपर्चा ★

प्रा. डॉ. एम. एस. डिसले सर
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय,
बाशी

★ ज्ञानरचनावादाची गृहीतके -

मेशील यांनी ज्ञानरचनावादाची काही गृहीतके मांडली आहेत.

- १) अनुभवानुन ज्ञानरचना होते.
- २) अध्ययनात बाह्य जगतीचे व वैयक्तिक पातळीवर अर्थ निर्वचन केले जाते.
- ३) अनुभवाना अर्थ देण्याच्या सक्रिय प्रक्रियेनुन संकल्पना संबोध निर्मिती होते.
- ४) सहभागी अध्ययनात प्रत्येकाने लावलेल्या अध्ययनाची चर्चा व घडून येते.
- ५) विविध दृष्टीकोनाची देवाणघेवाण होते. त्यामुळे स्वतःची भांतरिक भूमिका बदलता येते. त्यातुन संकल्पना अधिक स्पष्ट होते.

- ज्ञाननिर्मितीसाठी व विविध अंगी दृष्टीकोन व्यक्त करण्यासाठी अध्ययन वातावरण पुरक क्षमावे लागते.

★ अध्यापन पुरक साहित्य -

- १) स्व अध्ययन माहिती
- २) Problem based learning activity
- ३) पूर्ण अध्यापनासाठी कृती
- ४) Learner context

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय , बारशी.
जि. सोलापूर

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की,

श्री / श्रीमती अल्पना महादेव पिंपळे

याने / हिने सदर विषयाचे प्रात्यक्षिक कार्य समाधानकारकरित्या दिनांक 14/02/2022

ते दि. 19/02/2022 कालावधीत स्वतः पूर्ण केले आहे.

मार्गदर्शक प्राध्यापकांची सही

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बार्शी.

बी. एड. २०२१ - २०२२

ज्ञानरचनावादी पाठ टाचण (Constructivist Lesson Plan)

- पाठाचा क्रमांक ०२
- प्रशिक्षणार्थीचे नाव - अशोक रामभाऊ वाबमारे
- शाळेचे नांव -
- घटक - ८. दहावी केंद्रन; राक्षिका मेनन
- तासिका क्र.
- दिनांक - २२/ ०३ / २०२२
- हजेरी क्र. ५५
- विषय - मराठी
- इयत्ता - ८वी • तुकडी -
- वेळ - ३० ते ३५ मिनिट.

आशय / विषयवस्तू (Content) -

भारतीय सर्वट नेहरीच्या पहिल्या सहिष्णु केंद्रन राक्षिका मेनन यांच्या जीवनातील महत्त्वाचे प्रसंग, त्यांचे शौर्य व विपकी हा घडा आहे.

उद्दिष्टे (Objectives) -

- विद्यार्थ्यांना भारतीय नौदल (Indian Navy) व भारतीय सर्वट नेहरी यांमधील फरक समजून घेण्यास मदत करणे.
- हा सैन्यदलात किंवा भारताच्या सरसंगान सहिष्णुतेचे शौर्य व विपकी समजून घेण्यास मदत करणे.

अपेक्षित बदल (Expected Changes) -

- विद्यार्थ्यांना नेहरी व सर्वट नेहरी यातील फरक समजेल.
- सर्व विद्यार्थी विशेषतः मुली सरसंगानदलात जाण्याचे स्वप्न बघतील.
- स्वप्न पूर्ण करताना येणाऱ्या अडथळांवर कशा पद्धतीने मात करत हे समजेल.

जीवनकौशल्य (Life Skills) -

स्वप्नी जाणीव, समस्या निराकरण, निर्णयक्षमता.

स्रोत/शैक्षणिक साहित्य (Resources / Teaching Aids) -

मागील, नेहरी, एअरफोर्स संबंधित फोटो, छोटे व्हिडीओ, केंद्रन राक्षिका मेनन यांचे व्यक्तिचित्र, जहाजांचे फोटो इत्यादी.

वापरावयाची कार्यनीती (Strategies) -

समूहवाचन, वाचक्या, निरीक्षण.

गुंजवणूक (Engagement) शिक्षक वर्गात हसतमुखात प्रवेश करतात. शिक्षक मध्यापनास सुरुवात करव्यापूर्वी काही प्रश्न विचारतात. सरंक्षणदळाविषयी विविध कोटी हाशकून निरीक्षण करव्यासु सांगतात. फोटा मध्ये तिन्ही सरंक्षण दळ्याचे सैनिक, जहाज, विमान, कॅम्पन राखिला मेनन इ. सामावेश वेर्ता.

शोधन (Explore) शिक्षक विद्यार्थ्यांचे एकुण पाच वाट करतात. प्रत्येक वाटत धाव विद्यार्थी इसतील. शिक्षक विद्यार्थ्यांना खिडीमा, विन याचे निरीक्षण करुन चर्चा करायला सांगतात. कडील वाळगाचे सधे वि. सोडवत. च शोधायला लानतात व मदत करतात. वाकप्रचाराचा वाक्यात उपयोग करुन घेतात. यासाठी विद्यार्थ्यांना 15 मिनिट वेळ देतात. वेळ संपव्यापूर्वी 5 मिनिट सुचना देतात. विद्यार्थी निरीक्षण, चर्चा करीत असताना शिक्षक वाटाकून घिळुन, सवायु साबुन प्रोत्साहन देतात. तसेच संकल्पनाविषय तयार करव्यासु मदत करतात.

स्पष्टीकरण (Explanation) वेळ संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांना संकल्पनाविषयाचे सादरीकरण करव्यासु सांगतात. वेतरांनी लक्षापूर्वी ऐकव व काही सुधारणा असल्यास सांगव्यात. शिक्षक सादरीकरण करवायलाचे निरीक्षण करतात व नोंदु करतात. सर्वा वाटांची संकल्पना विताविषयी मत लक्षापूर्वी ऐकून घुर्तमण करतात.

तपशील मांडणी (Elaboration) शिक्षक दिळेले फोरे, तबरे, पॅराग्राफ यांचे निरीक्षण करुन विद्यार्थ्यांना वाचायला सांगतात. त्यावार आसरित विद्यार्थ्यांना जास्तीत जास्त प्रश्न तयार करायला सांगतात तसेच वाटात चर्चा करुन कागदावर लिहुन कादल्यासु सांगतात.

मूल्यमापन (Evaluation) सराव व लक्षात राहव्यासाठी विद्यार्थ्यांना काही प्रश्न विचारतात. भारतातील पाहिल्या मर्चट नेवी कॅम्पन कोम इ. त्यांचे शोथ स्पष्ट करा इ. तुम्ही तुमचे स्वप्न पुर्ण करव्यासाठी राखिला मेनन यांच्या जीवनचरिणावरुन काय आदर्श घ्याळ इ.

	विद्यार्थी कृती किंवा संभाव्य प्रतिसाद (Learners' Activities)	विद्यार्थी उच्च विचार प्रक्रिया (Learners' Process of High Level Thinking)
	प्रदर्शनातील विविध फोटो, व्हिडिओ, जाणव द. चे लेखपुस्तक निरीक्षण करतात.	पुस्तकांची जुळवाजुळव.
	विद्यार्थी मिळालेली मद्दती घेऊन व्यावर शब्दवा करतात, व्यावर आधारित संकल्पना पिन तयार करतात.	अंदाज व निरीक्षण करणे, तर्क करण्यास संधी असणे, साम्यतेदाच्या आधारे वर्गीकरण करणे, कल्पनाशक्तीचा विकास व चिकित्सक विचार प्रक्रिया.
	सादरीकरणसहित शब्दप्रमुखाची निवड करतात. संकल्पना पिनचे सादरीकरण लेखपुस्तक ऐकतात आणि सुधारणा सुचवितात.	उत्सुकता निर्माण करणे आणि निरीक्षण करणे.
	व्यलेल्या ज्ञानाची नवीन परिस्थितीमध्ये वापर संकल्पित मांडणी. विद्यार्थी राधिका मेनन यांचे शोध स्पष्ट करतात.	आपल्या उत्तरांचे स्पष्टीकरण देणे व विश्लेषण करणे
	व्यलेल्या ज्ञानाचा नवीन परिस्थितीमध्ये वापर. विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तर देतात. राधिका मेनन यांचे जीवनचरित्र जाणून घेऊन त्यातून स्वतःचे स्वप्न पत्र करायलास जीवनात	नव्या परिस्थितीमध्ये ज्ञानाचा वापर करणे

४. छाट्टी केंद्रन : राबिका मेनन

* राबिका मेनन
- केरळ
- धाडस

— माच्छिंद्र रेनापुर
* 2012 - नेखी केंद्रन
* शोध

इयत्ता - ४वी
विषय - मराठी
दिनांक - 22/03/2022

मार्गदर्शकांची सही

उल्लेखनीय बाबी	उपचारात्मक सूचना
विद्यार्थ्यांना साहित्य ठेकन पाठाचा आशय समजून घेण्यास मदत केली.	विविध साहित्यातून व संदर्भकोशात साधने, चित्रे, पुस्तके देण्यात उपयोजन करावा.

ज्ञानरचनावादी अध्यापन - निरीक्षण तक्ता

अ.क्र.	घटक / तपशील	इ कधीच नाही	ड क्वचित	क कधी-कधी	ब बहुतेकदा	अ नेहमी
१	कुतूहलनिर्मिती / जिज्ञासाजागृती				✓	
२	पूर्वानुभवांची जुळवाजुळव				✓	
३	समस्या उकलनाचे प्रयत्न				✓	
४	गटकार्याचे निरीक्षण व नोंदी				✓	
५	गटांतर्गत आंतरक्रियांना संधी				✓	
६	विद्यार्थ्यांना आवश्यक ठिकाणी मदत व मार्गदर्शन					✓
७	विद्यार्थ्यांना प्रत्येक टप्प्यावर प्रोत्साहन				✓	
८	आवश्यकतेनुसार संदर्भ साहित्याची पूर्तता			✓		
९	प्रत्याभरणासाठी व्यक्तीभेदांची दखल				✓	
१०	प्राप्त ज्ञानाचा नविन परिस्थितीत वापराची संधी				✓	
११	ज्ञाननिर्मितीसाठी विचारप्रक्रियेची संधी				✓	
१२	अध्ययन अडथळांचा विचार				✓	
१३	मूल्यमापनातील प्रश्नांचे स्वरूप प्रक्रिया तपासणारे होते का?				✓	

 22.3.22

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बारशी.

College of Education, Barshi.

कृमिकापालन
प्रतिमान

(जि. सोलापूर) (Dist- Solapur)
बी. एड. B.Ed. / बी. पी. एड. B.P.Ed.

पाठाचे टाचण Lesson Note

पाठाचा क्रमांक/Lesson No. 05 दिनांक/Date 25/03/2022
 प्रशिक्षणार्थीचे नाव/Trainee's Name अशोक रामकाळ वाघमारे हजेरी क्रमांक/Roll No. 54
 शाळेचे नाव/Name of the School विषय/Subject मराठी
 घटकाचे नाव/Name of the unit 2. माझ्या देशावर माझे प्रेम आहे इयत्ता/Standard माठी
 तुकडी/Division तास क्रमांक/Period No. वेळ / Time 30 ते 35 मि.
 अपेक्षित पूर्वज्ञान/Expected previous knowledge विद्यार्थ्यांना कथावाचन, संयोजित साहित्य आहे
 पाठाचा हेतू / Aim of the lesson विद्यार्थ्यांना 'माझ्या देशावर माझे प्रेम आहे' या
संवादात्मक कथेच्या माध्यमातून देशप्रेम समजून घेण्यास मदत करणे.
 शैक्षणिक हेतू / Teaching Aids

मुद्दे व उपमुद्दे Points and Subpoints	उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे Objectives and Specifications	मूल्यमापन Evaluation
घटक क्र. 2 माझ्या देशावर माझे प्रेम आहे - यदुनाथ शर्मा.	<u>ज्ञान</u> 1) विद्यार्थी समस्या सांगता 2) विद्यार्थी विविध कृमिका सांगता.	कृमिकापालन प्रतिमान
लेखक प्राचीनच्या वेळी शक्तिश्रेष्ठ झेड देतात. प्राचीन साध्यानंतर लेखक मुळांना विचारतात, "तुमचे तुमच्या देशावर प्रेम आहे काय?" मुळे हा म्हणतात. नंतर लेखक मुळांच्या उत्तरांना प्रतिक्रिया करतात. विद्यार्थी उत्तरे देत प्रतिक्रिया विचारतात, या संवादाच्या माध्यमातून जे देशप्रेम म्हणजे काय? याचा अर्थ स्पष्ट होतो.	<u>दुष्कळी</u> : 1) विद्यार्थी कृमिका पालन प्रसंगाचे स्पष्टीकरण देता 2) विद्यार्थी विविध कृमिकांचे कार्य समजावून घेता. <u>उपयोजन</u> : 1) विद्यार्थी कृमिकापालनाचे प्रत्यक्ष जिनतान वापर करता 2) विद्यार्थी कृमिकापालन प्रतिमानाद्वारे समस्या सोडवितो <u>कौशल्य</u> : 1) विद्यार्थी कृमिका पालनामध्ये उत्सुकतापत्र सांग देता 2) विद्यार्थी आपली कृमिका परिणामकारकपणे करता.	
पान :- मुख्य कृमिका :- लेखक इतर कृमिका :- वेगवेगळी मुळे.		

(अशुभा वाघमारे, लेखक,
मुळे-मुळी :- हरि, वावासाहेब,
अल्पना, ज्योत्सना)

पाठ पायन्या Steps	अध्ययन अनुभव / Learning Experiences	विद्यार्थी कृती Student's Activity
<p>① गीताला प्रेरणा देणे</p> <p>प्रस्तावना Introduction</p> <p>① समस्याची ओळख</p> <p>② समस्या स्पष्ट करणे</p> <p>③ भूमिकापालन संकल्पना स्पष्ट करणे.</p>	<p>शिक्षक मास्की देशावर माझे प्रेम आहे या संवादात्मक कथेचे स्वरूप स्पष्ट करून सांगतात. शिक्षक विद्यार्थ्यांचा प्राथमिकविषयीच अनुभव विचारतात. देशप्रेम स्थापने हेमके काय हे. शिक्षक लेखक व मुळे यांच्या भूमिका स्पष्ट करतात.</p>	<p>विद्यार्थी कृती Student's Activity</p> <p>विद्यार्थी आवण करतात.</p> <p>वि. अनुभव कथन करतात.</p>
<p>② काह्याची विद्यार्थ्यांची निवड करणे.</p> <p>हेतुकथन Statement of Aim</p> <p>① मुख्य भूमिका</p> <p>② भाष्यार भूमिका</p> <p>③ निरीक्षकाची भूमिका</p> <p>विषय प्रतिपादन Presentation</p>	<p>शिक्षक जी मुख्य भूमिका आहे ती कोणाची आहे हे विचारून भूमिकानिरिखत करतील. तसेच इतर भाष्यार भूमिका निरिखित करतील.</p> <p>शिक्षक या सर्व भूमिकासाठी विद्यार्थी स्वतः स्वच्छेने पुढे येऊन भूमिका स्वीकारतील अशी अपेक्षा करतील व बाकी बघिलेल्या विद्यार्थ्यांना निरीक्षण करण्यास सांगतात.</p> <p>भूमिका :- मुख्य भूमिका :- लेखक (अक्षुबा वावभारे) इतर भूमिका :- वेगवेगळी मुले-मुली (अल्पना, ज्योत्सना, हरी वावासाहेब) निरीक्षण करणारे विद्यार्थी :- (मुळाशी, गरड)</p>	<p>विद्यार्थी भूमिकांने निरिखित करतील.</p> <p>वेगवेगळ्या भूमिका निरिखित करतील.</p> <p>विद्यार्थी स्वतः हून भूमिका स्वीकारतील व निरीक्षणाने भूमिका देण्याक स्वीकारतील.</p>
<p>③ रंगभंग्य उभा करणे.</p>	<p>शिक्षक रंगभंग्य तयारिसाती साविकरित करतील. शिक्षक भूमिकावाचन साहिली रीतात त्यासाठी काही हुती ठरवून देतात. सहसागी विद्यार्थ्यांचे स्थान निरिखित करतात.</p> <p>लेखकाची भूमिका करणारा मुळा) व इतर चार मुळे इ. पाठ रंगभंग्यावरुसावर करण्यास शिक्षक विद्यार्थ्यांना भूमिकासाठी प्रवृत्त करतील.</p>	<p>विद्यार्थी रंगभंग्य उभा करतात.</p> <p>विद्यार्थी आवण करतात.</p> <p>विद्यार्थी निरीक्षण करतात.</p>
<p>④ निरीक्षकाची तयारी करणे</p>	<p>शिक्षक निरीक्षक विद्यार्थ्यांना कोण कोणले निरीक्षण करावयाचे ते सांगतात. विविध भूमिकांचे निरीक्षण करण्याचे स्पष्ट करतात व निरीक्षणाने सुद्धे सांगतात. शिक्षक निरीक्षकांना सूचना देतात.</p>	<p>विद्यार्थी सूचना घेतात व भूमिका सांभळण घेतात.</p>

पाठ पायच्या Steps	अध्ययन अनुभव / Learning Experiences	
	शिक्षक कृती / Teacher's Activity	विद्यार्थी कृती Student's Activity
5 सादरीकरण करणे	शिक्षक विद्यार्थ्यांना कृमिका पाळणे सुरु करायला सांगतात. आपणित उद्दिष्ट साध्य झाल्याचे दिसताच सादरीकरण थांबवतात.	प्रत्यक्ष कृमिकांचे सादरीकरण करतात व सुरुचगेतुसार थांबतात.
6 चर्चा व मुख्यमापन करणे.	शिक्षक विद्यार्थी निरीक्षकांनी केलेले निरीक्षण व विद्वकांनी केलेले निरीक्षण लक्षात घेऊन सादरीकरण प्रसंवावर चर्चा करतात. त्यावरून शिक्षक मुख्यमापन करतात.	विद्यार्थी निरीक्षण तक्त्याद्वारे आपली मते मांडतात व चर्चेत सहभागी होतील तसेच आवडी करतील.
पुनसादरीकरण	शिक्षक मुख्यसापनात्मक चर्चेद्वारे आलेल्या सूचनांचा निवार करायला विविध कृमिका, विद्यार्थ्यांच्या आलेल्या सूचनांचे सादरीकरणाने वेदले करायला पाठाना प्रसंभ पुन सादरीकरणाने सांगतात.	विद्यार्थी पुन कृमिका सादरीकरण करतात.
पुनचर्चा व मुख्यमापन	मुख्य उद्दिष्ट लक्षात व मुख्य झाल्याने पुनसादरीकरण कृमिका निरीक्षकांनी व शिक्षकांनी केलेले निरीक्षण थावार पुन चर्चा व मुख्यमापन करतात.	विद्यार्थी चर्चेत सहभागी होताना तसेच उत्तरे देतात.
संकलन- Recapitulation		
अनुभवाची देवागडेकाठ व सांसाधनीकरण	प्रत्यक्ष समस्यांचा विद्यार्थी जीवनातील अनुभवाची कृमिका पाळताच संबंध जोडून सरान स्थिती स्थान करतात व विद्यार्थ्यांच्या मदतीने समस्यांचे सामावणीकरण करतात.	कृमिका पाळताच सादरीकरणाने विद्यार्थी मुळावल्या काळाच्या स्वरुप व महत्त्व समजून घेतात.
व्ययोजन- Application		
गृहपाठ Home-work		

फलक कार्य / Blackboard Writing

घटक / Unit ② माझ्या देवाकर माझे
प्रसन्न भाव
— अनुनायक बसले

दिनांक / Date 25/03/2021

विषय / Subject मराठी

वर्ग व तुकडी / Class & Divn. आर.सी.

* कृमिकापाठन प्रतिमान

- मुख्य कृमिका :- लेखक
- रत्न कृमिका :- चार मुक्तेनिव्याची
- निरीक्षक कृमिका :- दोन निव्याची

मार्गदर्शकाची सही / Guide's Signature

उद्देखनीय कौशल्य Admirable Skills	उपचारात्मक सूचना Remedial instructions

कृमिकापाठन प्रतिमान
निरीक्षण तक्ता

क्र.सं.	घटक	कधीच नाही इ	कधीत ड	कधी-कधी क	बहुतेकदा व	नेहमी झ
①	समस्येची ओळख स्पष्टीकरण					✓
②	सहभागी विद्यार्थ्यांची निवड					✓
③	रंगमंच उभा करणे					✓
④	निरीक्षकांची तयारी				✓	
⑤	सादरीकरण					
⑥	चर्चा व मुख्यमापन					✓
⑦	पुनसादरीकरण				✓	
⑧	चर्चा व मुख्यमापन					✓
⑨	अनुभवांची देवागधेवाण व सामावणीकरण.					✓

(अ बिंदू त्या मुद्यांची परिपूर्णता तर इ बिंदू अभाव दर्शवितो)

पाठ निरीक्षकाची सही / Observer's Signature

दिनांक / Date :

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बार्शी.

College of Education, Barshi.

(जि. सोलापूर) (Dist- Solapur)

बी. एड. B.Ed. / बी. पी. एड. B.P.Ed.

पाठाचे टाचण Lesson Note

अभ्रत सधक प्रतिमान

पाठाचा क्रमांक/Lesson No. दिनांक/Date 26/03/2022
 प्रशिक्षणार्थीचे नाव/Trainee's Name स्नेहल कमलाकर गुरव हजेरी क्रमांक/Roll No. 19
 शाळेचे नाव/Name of the School विषय/Subject भूगोल
 घटकाचे नाव/Name of the unit समीच्य रेखा नकाशा आणि मुरूपे इयत्ता/Standard सातवी
 तुकडी/Division तास क्रमांक/Period No. वेळ / Time

अपेक्षित पूर्वज्ञान/Expected previous knowledge विद्यार्थ्यांना मानवी वस्ती या विषयीची माहिती आहे.

पाठाचा हेतू / Aim of the lesson विद्यार्थ्यांना नकाशात उंचसखलपणा दाखवता येव्यास
 मदत करणे

शैक्षणिक हेतू / Teaching Aids प्रत्यक्ष कृती, व्हिडीओ.

मुद्दे व उपमुद्दे Points and Subpoints	उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे Objectives and Specifications	मूल्यमापन Evaluation
धटक -	ज्ञान- समीच्य रेखा नकाशात उंचसखल स्वरूपात मुरूपे	शिक्षक तोंडी प्रश्नाद्वारे मूल्यमापन करतात.
1. समीच्य रेखा नकाशा आणि मुरूपे	दृशिकीय अस मदत करणे.	
उपधटक -	आकलन - वि. ना आकृतीच्या साहाय्याने पंगविक्रमा हलक	प्र - बाहेरील पत्रुळाकार रेषा कोन्ही मूल्य दिले?
1.5 साहाय्य गीळा करणे	ची माहिती समजून घेव्यास मदत करणे	
2. कृती करणे	उपयोजन - विद्यार्थी प्रयोग पाहून विविध हलकोची/ ठिकाणांची	प्र - बटाच्या आकारासारखा आणि रेषा कोणा आकार दिसतो.
3. प्रत्यक्ष नकाशातील समान उंचीचे ठिकाणे गोडणे	ओळख करून देतात.	प्र - आकृतीत कोणकोणी मुरूपे दिसतात.
	कोशाल्य - विद्यार्थी तयार झालेल्या आकृतीवरून उंचसखल पणा नकाशात दृशिकीय	प्र - आकृतीतील मूल्य काय दाखवतात

पाठ पाठ्या Steps	अध्ययन अनुभव / Learning Experiences शिक्षक कृती Teacher's Activity	विद्यार्थी कृती Student's Activity
-प्रस्तावना Introduction	पहिली पायरी- शिक्षक वगति हसत मुखाने प्रवेश करतात. विना अभिवादन करतात.	वि. अभिवादन करतात.
	* अग्रत संहतकचे सादरीकरण. (1) पाठ्या हेतु स्पष्ट करणे- आज आपण समीच्य रेखा नकाशा आणि मुरुपे हातकाचा अभ्यास करणार आहोत.	विद्यार्थी लक्षपूर्क ऐकतात.
-हेतुकथन- Statement of Aim	(2) संहतकचे सादरीकरण- शिक्षक प्रयोगाच्या साहाय्यने अग्रत संहतक मुरुपे स्पष्ट करतात.	विद्यार्थी आकृतीचे निरीक्षण करतात.
	शिक्षक प्रश्न विचारतात- मुबाहेरील वर्तुळकार रेखा किती मूल्य दिले?	0
विषय प्रतिपादन Presentation	(3) घटाच्याच्या आकारासारखा आणखीन कोणता आकार दिसतो? शिक्षक स्पष्टीकरण करतात.	मुरुपे
पायरी दुसरी → (4) पाठ्यावस्तुची तकसुद्धा मांडणी	शिक्षक मुद्दे व उपमुद्दांची योग्य क्रमने मांडणी करतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्क ऐकतात.
(5) अवधान क्विकी	शिक्षक समीच्य रेखा या आकृतीद्वारे तसेच शैक्षणिक साहानत्या वापर करुन स्पष्टीकरण करतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्क निरीक्षण करतात व ऐकतात.
	शिक्षक फलकावर आवश्यक हातकोची नोंद करतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्क निरीक्षण करतात.
(6) संहतक करणे -	शिक्षक फलकावर आवश्यक मुद्दे लिहितात. शिक्षक आकृती सादर करतात. शिक्षक प्रभावी स्पष्टीकरण करतात. शिक्षक प्रश्न विचारतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्क ऐकतात. विद्यार्थी उतर देतात.

पाठ पायन्या Steps	अध्ययन अनुभव / Learning Experiences शिक्षक कृती / Teacher's Activity	विद्यार्थी कृती Student's Activity
	III) तिसरी पायरी - ज्ञानात्मक संघटन वळकटी / अध्ययनाचे दृढीकरण	
	I) संकलन - शिक्षक वस्तुलकार रेखा, ड्युप्लिक, पर्वताचा आराखडा या विविध घटकांचे आवश्यक मुद्दे स्पष्ट करतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.
	II) विद्यार्थ्यांना अध्ययनास प्रवृत्त करणे -	
	i) शिक्षक प्रश्न विचारतात. सामाजिक स्थितीचे आकृतीत कोणकोणती मुल्ये दिसतात.	विद्यार्थी उत्तर देतात.
	ii) आकृतीतील मूल्य काय दाखवतात	समुद्रसपाटीपासून उंची
	III) पाठ्यवस्तूची चिकित्सा - विद्यार्थी, साहित्य, कृती, प्रत्यक्ष लक्षाशातील समान उंचीचे ठिकाणी जोडणे या घटकांची पुनरावृत्ती करतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.
संकलन Recapitulation		
	IV) स्पष्टीकरण - शिक्षक सर्व मुद्द्यांचे स्पष्टीकरण करतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.
उपयोजन Application	शिक्षक विद्यार्थ्यांना शंका विचारल्यास सांगतात.	विद्यार्थी शंका विचारतात.
	शिक्षक विद्यार्थ्यांच्या शंक्यांवर निरसन करतात.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.
गृहकार्य Home-work		

फलक कार्य / Blackboard Writing

घटक / Unit: समीक्ष्य रेषा नकारा आणि स्वरूपे

दिनांक / Date 26/03/2022

विषय / Subject - मराठी

वर्ग व तुकडी / Class & Divn.

1) साहित्य गोळा करणे
2) कृती करणे

3) पुस्तक टिकविणे

मार्गदर्शकाची सही / Guide's Signature

उल्लेखनीय कौशल्य Admirable Skills	उपचाराल्मक सूचना Remedial instructions

श्री.शिवाजी शिक्षण प्रसारक मंडळ,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बारशी

नाव -

दिनांक -

घटकाचे नाव -

इयत्ता -

अग्रत संघटक अध्यापन प्रतिमान - पाठ निरीक्षण तक्ता

अ.क्र.	घटक	इ	ड	क	ब	अ
१	अग्रत संघटकाचे सादरीकरण					✓
2)	i) हेतू					✓
	ii) सादरीकरण					✓
	iii) स्पष्टीकरण					✓
२	अध्ययन वस्तूचे / साहित्याचे स्पष्टीकरण					✓
3)	i) पाठ्यवस्तूची तर्कशुद्ध मांडणी				✓	✓
	ii) अवधान टिकविणे				✓	✓
३	अध्ययनाचे दृढीकरण					✓
	i) संकलन				✓	✓
	ii) विद्यार्थ्यांना अध्ययनास प्रवृत्त करणे				✓	✓
	iii) पाठ्यवस्तूची चिकित्सा				✓	✓
	iv) स्पष्टीकरण					✓

(Signature)

पाठ निरीक्षकाची सही / Observer's Signature

दिनांक / Date: 26/3/2022

(अ बिंदू त्या मुद्यांची परिपूर्णता तर इ बिंदू अभाव दर्शवितो)

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बारशी.

College of Education, Barshi.

(जि. सोलापूर) (Dist- Solapur)

बी. एड. B.Ed. / बी. पी. एड. B.P.Ed.

पाठाचे टाचण Lesson Note

पाठाचा क्रमांक/Lesson No. दिनांक/Date 25/03/2022

प्रशिक्षणार्थीचे नाव/Trainee's Name स्नेहल कुमलाकर गुरव. हजेरी क्रमांक/Roll No. 19

शाळेचे नाव/Name of the School शाळेचे नाव/Name of the School विषय/Subject मराठी

घटकाचे नाव/Name of the unit बालसभा इयत्ता/Standard सहावी

तुकडी/Division तास क्रमांक/Period No. वेळ / Time

अपेक्षित पूर्वज्ञान/Expected previous knowledge

पाठाचा हेतू / Aim of the lesson वि. ना विविध सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे स्वरूप माहिती आहे.

शैक्षणिक हेतू / Teaching Aids वि. ना 'बालसभा' या पाठ्यातून कार्यक्रमांचे आयोजन, नियोजन या विषयी अधिक माहिती समजून घेव्यास मदत करणे.

प्रसंगचित्र, व्हिडिओ, चित्र, PPT

मुद्दे व उपमुद्दे Points and Subpoints	उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे Objectives and Specifications	मूल्यमापन Evaluation
1. बालसभा	ज्ञान - वि. समस्या सांगतो वि. विविध मुमिका सांगतो	मुमिकापालन प्रतिमान
पाकंदूर शक्तितील शयल सहावीच्या वगळी बालसभा संपन्न करतात. त्यामध्य न्तिता नवी ब्या कार्यक्रमांचे सुमनेपालन करते.	आकलन - विद्यार्थी मुमिकापालन प्रसंगी स्पष्टीकरण देता. विद्यार्थी विविध मुमिकांचे कार्य समजावून देता.	
त्यामध्य अन्वर, निलोष आपले मनोगत मांडतात. त्यामध्य कुणाल याला अध्येक्षपद मुपविले आहे आणि चंदर हा आभार प्रदर्शित करता.	उपयोजन - विद्यार्थी मुमिकापालनाची पुस्तकां जीवन वापर करते. वि. मुमिकापालन प्रतिमान द्वारा समस्या साडवितो	
	कोशल्य - वि. मुमिका पालनामध्य असुकुतपणे श्रम घेतो वि. आपली मुमिका परिणामकारकपणे करता.	

पाठ पायन्या Steps	अध्ययन अनुभव / Learning Experiences	
	शिक्षक कृती Teacher's Activity	विद्यार्थी कृती Student's Activity
1) गटाला प्रेरणा देणे.		
-प्रस्तावना- Introduction	शिक्षक बालसभा या कचेरेचे स्वरूप स्पष्ट करून सांगतात.	संलग्न करतात.
अ) समस्याची ओळख करणे.	शिक्षक स्तूनसंचालन व अनुभव विचारतील.	अनुभव करून करतील.
ब) समस्या स्पष्ट करणे.	तुम्ही कधी अस कार्यक्रम प्रत्यक्ष अनुभवले	
क) भूमिकापालन संकल्पना स्पष्ट करणे.	आहित. का? याविषयी कधी समस्या असतील तर त्या शिक्षक स्पष्ट करतात. नीता व तन्वी यांची भूमिका स्पष्ट करून शिक्षक सांगतील.	
-हेतुकथन- Statement of Aim		
ख) सहभागी वि.ची निवड करणे.	शिक्षक जी मुख्य भूमिका आहे ती कोणाची आहे. हे विचारून भूमिका निश्चित करतील.	वि. भूमिकांचे विवरण करून
ग) मुख्य भूमिका या भूमिकेसाठी विद्यार्थी स्वतः स्वच्छेने पुढे येऊन भूमिका स्विकारण्यात अशी अपेक्षा करतात. व बाकी सर्व वि.ना निरीक्षण करण्यास सांगतात.	शिक्षक नीता, तन्वी, अन्वर, निलोफर गुरुप्रीत, कुणाल, चंदर	वेगवेगळ्या भूमिका निश्चित करतील. वि. स्वतःहून भूमिका स्विकारतील व निरीक्षकांच्या भूमिका स्विकारतात.
घ) निरीक्षकांची नियम प्रतिपादन Presentation		
च) रंगमंच उभ्या करणे.	शिक्षक रंगमंच तयारिसाठी मागविलेनि करतात. शिक्षक भूमिकावाचत माहिती देतात. त्यासाठी कधी कृती दर्शवून देतात. सहभागी वि.चे स्थान निश्चित करतात. नीता, तन्वी इ.पाने रंगमंचावर सादर करण्यास शिक्षक विना भूमिकेसाठी प्रवृत्त करतात.	रंगमंच उभ्या करतात. वि. संलग्न करतात. वि. निरीक्षण करतात.
द) निरीक्षकांची तयारी करणे.	शिक्षक निरीक्षकांना कोणकोणते निरीक्षण करावयाचे हे सांगतात. विशिष्ट भूमिकांचे निरीक्षण करवाचे ते स्पष्ट करतात व निरीक्षकांचे मुद्दे सांगतात. शिक्षक निरीक्षकांना सूचना देतात.	वि. समजून घेतात.
इ) सादर करणे करणे.	शिक्षक भूमिकापालन सुरु करण्यास सांगतात. अपेक्षित उदित साध्य झाल्याच दिसताच सादर करणे थांबवतात.	प्रत्यक्ष भूमिकांचे सादर करणे व सुधनेनुसार थांबवतात.

पाठ पायच्या Steps	अध्ययन अनुभव / Learning Experiences	
	शिक्षक कृती / Teacher's Activity	विद्यार्थी कृती Student's Activity
न्युचयवि मुख्यमापन करणे.	वि. निरीक्षकांनी केलेले निरीक्षण व शिक्षकांनी केलेले निरीक्षण लक्षात घेऊन सादरीकरण प्रसंगावर चर्चा करणाने.	
ग) पुनसादरीकरण-	शिक्षक मुख्यमापनात्मक चर्चाद्वारे आलेल्या सुचनांचा विचार करून विविध भूमिका वि.च्या आलेल्या सुचनांचे सादरीकरणात बदल करून पातळीना प्रसंग पुढे सादरीकरणास आणतात.	पुढे भूमिका सादरीकरण करतात.
घ) पुनचर्चा व मुख्यमापन	मुख्य उद्दिष्ट नीता, तन्वी असल्याने पुनसादरीकरण भूमिका निरीक्षकांनी व शिक्षकांनी केलेले निरीक्षण यावर पुढे चर्चा व मुख्यमापन करणाने.	वि. चर्चेत सहभागी होतात. वि. उत्तर देतात.
ख) अनुभववाची देवाणघेवाण व सामान्यीकरण	प्रत्यक्ष समस्या विद्यार्थी जीवनातील अनुभववाची भूमिका पालनाचा संघर्ष जाडून सरस स्थिती स्पष्ट करतात व विद्यार्थ्यांच्या मदतीने समस्यांचे सामान्यीकरण करतात.	भूमिका पालनाच्या सादरीकरणातून शिक्षक मुलांमधील काँग्रेसचे स्वरूप व महत्त्व समजावून देतात.
संक्षेप Recapitulation		
उपयोजन Application		
गृहपाठ Home-work		

फलक कार्य / Blackboard Writing

घटक / Unit

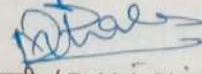
वागसभा

* नारक

दिनांक / Date 25/03/2022

विषय / Subject - मरिठा

वर्ग व तुकडी / Class & Divn. - सहावी

मार्गदर्शकाची सही / Guide's Signature

उल्लेखनीय कौशल्य Admirable Skills	उपचारात्मक सूचना Remedial instructions

श्री.शिवाजी शिक्षण प्रसारक मंडळ,
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, बारशी

दिनांक -

दिनांक -

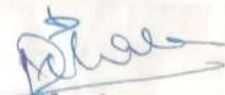
इयत्ता -

इयत्ता -

भूमिकापालन अध्यापन प्रतिमान - पाठ निरीक्षण तक्ता

क्र.	घटक	इ	ड	क	ब	अ
१	समस्येची ओळख, स्पष्टीकरण					✓
२	सहभागी विद्यार्थ्यांची निवड					✓
३	रंगमंच उभा करणे				✓	
४	निरीक्षांची निवड					✓
५	सादरीकरण					✓
६	चर्चा व मूल्यमापन				✓	✓
७	पुनसादरीकरण					✓
८	चर्चा व मूल्यमापन					✓
९	अनुभवांची देवाणघेवाण व सामान्यीकरण					✓

(अ बिंदू त्या मुद्यांची परिपूर्णता तर इ बिंदू अभाव दर्शवितो)

पाठ निरीक्षकाची सही / Observer's Signature

दिनांक / Date :